

Decizia CEDO privind masura confiscarii sumelor de bani nedeclareate la vama ce exced 10.000 de euro

FILIP & COMPANY
business law

1. Context

La data de 22 octombrie 2019, Curtea Europeana a Drepturilor Omului a pronunțat o hotărâre împotriva României (Aplicația nr. [41845/12](#), cazul Ozair v. România) prin care a constatat încălcarea art. 1 Protocol 1 din Convenție acordând aplicantului daune materiale în cuantum de 80.000 dolari.

În speța, aplicantul a aratat ca prin confiscarea sumei de 80.000 dolari pe care acesta nu a declarat-o la autoritatea vamala la intrarea în țara și prin aplicarea amenzii de 8.000 euro i-a fost încălcat dreptul la proprietate garantat de art. 1 Protocol 1 CEDO. În fața instanței naționale, dl Ozair a aratat ca deținea aceasta suma de bani din vânzarea mașinii și a părții din apartament pe care le deținea în București. Instanța națională a respins aparările acestuia, arătând ca dl Ozair ar fi încercat sa ascunda aceste sume de bani din moment ce se aflau în bagajul personal, pentru a nu le declara, iar potrivit legii era obligatorie confiscarea sumelor ce depășesc pragul de 10.000 euro și care nu au fost declarate în mod corespunzător.

În urma analizei Curții de la Strasbourg, aceasta a constatat ca masura în discuție are un caracter punitiv și descurajant, fiind lipsita de proporționalitate măsurii confiscării sumei de bani ce depășește pragul valoric de 10.000 euro, ca o sancțiune suplimentare față de amenda de 8.000 euro deja aplicata.

Având în vedere ca, doar în 2018, Aeroportul Henri Coanda – cel mai mare aeroport din România – a fost tranzitat de un numar de 13,8 milioane de pasageri (potrivit unui [comunicat](#) al Companiei Nationale Aeroporturi Bucuresti), aceasta decizie pronunțata de Curtea de la Strasbourg prezinta un real interes față de modul în care legiuitorul va înțelege sa puna de acord dispozițiile legale incidente.

2. Prevederile legale în discuție

Hotărârea de Guvern nr. 707/2006, prin care s-a aprobat Codul vamal¹, prevede la art. 653 urmatoarele:

„i) neîndeplinirea de catre persoanele fizice care trec frontiera a obligatiei prevazute la art. 3 din Regulamentul (CE) nr. 1.889/2005 al Parlamentului European si al Consiliului, de declarare în scris, la autoritatea vamala, a numerarului în valuta si/sau în moneda nationala care este egal sau depaseste limita stabilita prin regulament, aflat asupra lor, în mijloacele de transport ori în bagajele însoțite sau neînsoțite, precum si în colete. **Numerarul nedeclarat în scris care depaseste limita stabilita de regulament se confisca.**”

În schimb, Regulamentul privind controlul numerarului la intrarea sau ieșirea din Comunitate² prevede la art. 4

alin. (2) faptul ca „În cazul nerespectării obligației de declarare prevazute la articolul 3, **numerarul poate fi reținut prin decizie administrativă**, în conformitate cu condițiile prevazute în temeiul legislației interne.”

3. Argumentele avute în vedere de CEDO în constatarea încălcării art. 1 CEDO

- 3.1. Inexistența unui raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit;
- 3.2. Nedovedirea faptului ca amenda nu ar fi fost suficientă pentru atingerea scopului punitiv urmărit;
- 3.3. Neluarea în calcul de către instanța națională a documentelor prezentate de aplicant de unde rezulta ca sumele de bani identificate în urma controlului aveau o proveniență licită.

4. Jurisprudența instanțelor naționale

În practica instanțelor din România au fost identificate 3 tipuri de hotărâri: (i) o prima categorie în care instanțele aplica cu prioritate dreptul european și considera nelegală confiscarea sumelor de bani, (ii) o a doua categorie în care instanțele aplica exclusiv textul de lege național ce permite confiscarea (iii) și o treia categorie care considera ca este nelegală confiscarea întregii sume, iar nu doar a excedentului pragului de 10.000 euro cu care persoana a fost identificată la vamă.

a) [Decizia nr. 5192/19 septembrie 2019 pronunțată de Tribunalul Ilfov](#)

„În ceea ce privește sancțiunea complementară a confiscării, instanța apreciază ca aceasta depășește limitele proporționalității.

Având în vedere jurisprudența C.E.D.O., instanța reține ca poate verifica modul de individualizare și a sancțiunilor complementare, similare unor sancțiuni specifice dreptului penal, putând astfel aprecia asupra oportunității aplicării lor. În acest sens, instanța constata ca sancțiunea complementară este aplicată de drept potrivit dispoziției legale incidente, astfel ca poate aplica criteriile de individualizare a sancțiunii principale și în ceea ce privește sancțiunile complementare.

În acest reține ca potrivit art. 4 alin. 2 din Regulamentul nr. 1889/2005, în cazul nerespectării obligației de declarare prevazute la articolul 3, numerarul poate fi reținut prin decizie administrativă. Astfel, instanța reține ca Regulamentul nu instituie o obligativitate a confiscării sumei.”

b) [Decizia nr. 4651/12 noiembrie 2018 pronunțată de Tribunalul Ilfov](#)

„Nu sunt întemeiate nici susținerile apelantei petente prin care se invoca scopul urmărit de Regulamentul nr. 1889/2008, argumentele invocate de apelanta nu atrag netemeinicia ori nelegalitatea procesului verbal. Sunt nefondate și motivele de apel care vizează măsurile dispuse de agentul constator, având în vedere ca sancțiunea confiscării bunurilor s-a aplicat cu respectarea dispozițiilor legale aplicabile în cauză.”

c) [Decizia nr. 3362/17 septembrie 2019 pronunțată de Tribunalul Ilfov](#)

„Potrivit dispozițiilor art.653 alin.1 lit. i din H.G. 707/2006, numerarul declarat în scris care depășește limita stabilită de Regulament se confiscă. În aceste condiții, apelanta – petenta avea obligația legală de a aplica măsura complementară a confiscării numai pentru suma care depășește limita stabilită de textele de lege mai sus menționate. În condițiile în care, apelanta – petenta a încălcat aceste dispoziții legale care reglementează suma de bani ce putea fi confiscată, partea din procesul verbal care cuprinde această sancțiune este lovită de nulitate.”

5. Concluzii

Soluția Curții de la Strasbourg confirmă interpretarea dată de Curtea de Justiție a UE în cauzele reunite [C-335/18](#)

[și C-336/18](#) pronunțată în urma unei întrebări preliminare a instanțelor din Bulgaria, dar și în [Cauza C-255/14](#) referitoare la o întrebare preliminară a instanței din Ungaria în ceea ce privește interpretarea Regulamentului nr. 1889/2005 al Parlamentului European și al Consiliului.

Concluzia la care s-a ajuns este ca o sancțiune care ar consta într-o amendă într-un cuantum inferior, combinată cu o măsură de **reținere** a numerarului nedeclarat, în conformitate cu acest articol 3, ar fi susceptibilă să atingă obiectivele urmărite prin regulamentul menționat fără să depășească limitele a ceea ce este necesar în acest scop. O astfel de reținere ar trebui să fie temporară, fără să depășească timpul strict necesar³ pentru a face verificări asupra provenienței sumei.

Astfel, de *lege ferenda* este oportună modificarea HG nr. 606/2007 în sensul în care teza finală a art. 653 să prevadă posibilitatea reținerii în locul confiscării. Între timp, revine judecătorului național, în calitate de prim judecător european, să aplice cu prioritate prevederile mai favorabile consacrate prin jurisprudența CEDO și CJUE, precum și ale Constituției care prevăd la art. 44 faptul că averea dobândită licit nu poate fi confiscată, caracterul licit prezumându-se. În caz contrar, după parcurgerea căilor de atac reglementate de legislația în vigoare, persoana prejudiciată va fi nevoită să caute (și probabil va reuși să obțină) protecția Curții Europene a Drepturilor Omului.

1. Astfel cum a fost completată prin Art. I, punctul 3 din Hotărârea de Guvern nr. 797/2017 publicată în Monitorul Oficial din 31 iulie 2007;

2. Regulamentul (CE) nr. 1889/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 octombrie 2005 privind controlul numerarului la intrarea sau ieșirea din Comunitate;

3. Astfel cum rezultă din concluziile Avocatului General prezentate la 7 mai 2015 în cauza C – 255/14 ([link](#)).